

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredno ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

## Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Na Dunaji 5. decembra

ob 2. uri 30 min. popoldne.

Taaffe izreče odločno, da v Avstriji ne smejo biti „pritisnjeni na steno“ niti Nemci niti Slovani. Levica osupla, dolgotrajen aplavz na desnej. Prvi paragraf brambene postave je sprejet s 178 glasovi proti 152. Za drugi paragraf je glasovalo 174 poslancev, zoper pa 155; torej nij bilo zanj potrebne večine dveh tretjin.

## Iz državnega zbora.

Z Dunaja 4. dec. [Izv. dop.]

a. Generalna debata o vojaški postavi je končana. Poldrugo uro se je trudil minister Horst, da bi se številkami dokazal potrebnost številke armade in prepričal levičarje, da bi tudi oni za postavbo glasovali. Pa če prav je g. minister Horst od nekaj priljubljen bil pri tej stranki, nij za svoj govorniški trud žel nobene pohvale in tudi ničesar nij dosegel. Pred in za ministrom so se govorili dr. Heilsberg, ki je proti Klunu polemiziral, Neumajer v imenu kmečkih poslancev za postavbo in baron Walterskirchen se ve da proti. Walterskirchen je mož vsega spoštovanja vreden, ki nikoli nij zakrival svojega mnenja in hodil svoja pota, ne gledé ali je to po volji katerej vladi ali katerej stranki. Tudi zdaj je razvijal svoje posebno stališče, pa ob enem hado provociral celo desnico, vzlasti Čeha. Walterskirchen je namreč nekako dvombo izrekel nad patriotizmom Čehov, očitajoč Čehom neko pismo na Aksakova, prvosednika slavjanskega komiteta v Moskvi.

Glavni govornik avtonomistiške stranke, grof Henrik Clam-Martinic, se je z vso silo svojega sijajnega govorništva vrgel na Walterskirchna; odgovoril je na tega insult tako osorno, tako ostro, da je v prvem trenutku vsa zbornica vidno obstrmela. Ozirajoč se na Walterskirchnovo očitaje, je dejal grof Clam-Martinic: „Ako se óne besede tičejo moje osebe, potem jih niti ne pri poznam vredne mojega zaničevanja, in reči moram: „Elles ne s' éleveraient jamais à la hauteur de mon dédain.“ („One bi ne segle nigdar do višine mojega zaničevanja.“) Ali kakor mi je draga moja čast, tako draga mi je tudi čast naroda, katerega tu zastopam in to čast moram mu braniti.

„Češki narod sme kazati na svojo zgodovino, na svojo prošlost, in s ponosom sme očitaju, kako bi bil na Češkem sprejet sovražnik, nasproti stopiti z letom 1866. (Dobro! na desnej.) Tako sumničenje se takemu narodu nasproti ne sme izreči. Češka je v minulih vojskah čisto silno trpelo, a možato je

to trpljenje prenašala. Na Češkem so se vjevale mnoge vojne, in mogoče, da bode v bodoče še enkrat bojišče, na katerem se bode evropska vojna odločevala, kajti ta dežela je baš smoter, po katerem se mnogo hrepeni. Češka je storila svojo dolžnost, ter je bode storila za Avstrijo in skupno carevino. Ako si je pa pri tem svesta svoje pravice, ako si je svesta, da se jej jemlje ta pravica in ne sluša njen glas, ako zahteva to pravo in terja javno, potem gospoda moja, je jako razžaljivo, ako se v tem oziru govori o barantanji, o kompromisu zavoljo pravic te dežele. V zbornico smo stopili gospoda moja, z razvito zastavo, zavarujoč pravice češke dežele in svoja prepričanja, mi jih bomo tudi vsigdar branili in nigdar prodali, naj bode potem vojaška postava tako ali tako sklenena, naj sedi na ministerskih stoléh to ali óno ministerstvo. (Dobro! na desnej.)

„Mnogokrat se je poudarjalo, da se je stavilo v naš vstop v zbornico mnogo nadej, da pak te nadeje se nijso izpolnile. Da, gospóda moja, ako se je pričakovalo, da se bode naša stranka razrušila, potem ja to velika pomota. Te nadeje so se razbile ob naši složnosti, s katero branimo svoje pravo in preverjenje. (Dobro! na desnej.)

„Zdanjega vojaškega vprašanja ne smatramo kot zaupno vprašanje zdanjemu ministerstvu. Zoper vojaško postavbo pak se od leve strani navaja militarizem. Kaj pa je militarizem? Militarizem je produkt liberalizma, centralizma. (Dobro! Dobro! na desnej.) Na dalje se navaja zoper vojaško postavbo to, da se morajo avstrijske finance urediti, a to se je navajalo tako, kakor bi slabo stanje financ nič drugega ne zakrivilo, nego samo avstrijska armada. Ali ste pa pozabili popolnem na denarstveno dóbo minulih šest let? Ta dóba je stvarno vse zakrivila. Akopram bi morali tedaj uvideti, da ne prestando nakopičevanje dolgov vodi k poginu, pa so se ipak v enomer dolgovi delali. (Dobro! Dobro! na desnej.) in na milijone se je proč metalo v znane posojilnice.“

Samo v posnetku sem vam tu podal govor Clam-Martinica, a teško da si boste mogli predočiti frapanten učinek osobito početka njegovega govora. Močno se govori, da se Walterskirchen čuti osobnega razžaljenega in da hoče zahtevati opravičevanje od grofa Clama. Poslal je baje uže grofa Wurmblanda k njemu. Tega bi nam še manjkalo, da bi kakor na Ogerskem tudi pri nas se začelo osobno napadanje.

Mračilo se je uže, ko je poročevalec Zeit hammer branil stališče večine in se zastonj trudil pozornost zbornice vzbujati za svoj govor.

Pri glasovanju je zbornica z vsemi (kacimi 300) glasovi proti 20 sklenila na predlog

dr. Vošnjaka preiti v specialno debato. K tej se je spet mnogo govornikov oglasilo, pa upati je, da ne dobodo vsi besede in da se v denašnji seji pride do končnega glasovanja. Kakor sem uže pisal, bode 1 paragraf: 800.000 mož na 10 let, z navadno večino glasov sprejet in veljaven. Drugi ne dobi v poslaniški zbornici potrebnih dveh tretjin glasov, tedaj bode postavba šla nepopolna v gospodsko zbornico. Tam se dopolni, o tem nij dvomiti, potem pa se vrne spet v poslaniško zbornico, in tačas bode — tako saj vlada trdi in veruje — se tudi tu našla potrebna večina dveh tretjin. Mogoče — ali pa tudi ne. —

## Spomini iz slovenskega Štajerja.

VII.

Velecenjeni čitatelji našega dnevnika so meni in uredništvu svetovali, naj bi se ustavili le-ti moji članki, češ, da utegnejo škoditi, ker — prečno rišejo stanje Slovenstva, vzlasti na Štajerskem. Prosim potrpljenja: kmalu pridem na konec, potem bode jasen moj namen in nadejam se, da ga bodo odobrili rodolubi. Škode pa se nij bati po teh spisih, tega sem preverjen: pesimizem je še zmirom manje škodljiv bil, nego optimizem.

Po teh besedah pro domo naj mi bo dovoljeno, da nadaljujem.

Ves rešpekt pred vojaštvom! Sam sem vojak in videl sem, da ta velikanski organizem, ki mora na vse strani dobro urejen biti, ako hoče svrhi svoje uspešno služiti, ne more lahko to biti, kar mora, če néma povsem jednega službenega jezika. V avstrijske vojski se ne more gledati na to, da vojaki jednega naroda zmirom vkup pridejo; še vseh slovenskih polkov nij moč na jedni strani v boj postaviti; tu se s človekom more računati le kozmopolitično. Ne bom se tedaj dotikaval kake vojaške uredbe; ne, samo konstatoval bom, káko je v resnici stališče štajerskega in koroškega Slovenca v armadi. Štajerski Slovenec rekrutira po treh četrtih prejšnji polk Hartung, zdaj Lützelhofen, koroški Slovenec tretjino Marojčičevega polka. Druge vojake daje polku Lützelhofen srednji nemški Štajer in Marojčičevemu nemška Koroška. Službeni jezik je nemški, kakor v vseh polkih. Ne vem, od kod prihaja pa, ali Slovencev-častnikov némamo dosti, ali pa so razdeljeni tudi po drugih polkih; polk Lützelhofen ima tri četrti Nemcev-častnikov, polk Marojčič pa še več. Slovenec služi tri leta. Iz šole je nekaj rudimentov nemških soboj prinesel v službo cesarske suke; tu je vsak dan s tovariši nemškega Štajerja v dotiki; častniki bolj nemški, nego slovenski z njim govoré v občevanji in v šoli; garnizonira nemara tudi v nemških krajih: vse vkupe mu v treh letih le dosti nemščine vbije v glavo. Tak pride domov in tu je moj



kmeti dober kvas za germanizacijo. Če kaj glešta, potem postaje rad ón kmet, kakor sem ga v članku pod št. V. kratko omenil; če je uboga para, je ali v mestu služet človek, ki svojemu gospodarju občenje zljajša in tako stori, da ta meščan in njegovi otroci se te vaje v slovenščini némajo, ali pa je na kmetih tist širokoustnež, ki naš govor največ pači z umešavanjem nemških besedij.

Pod št. V. sem geografično načrtal, kako v slovenskem Štajerju nemštvo stoji. Mislim, da mi bo po tem, kar sem v prednjih in naslednjih spisih povedal, vsakdo verjel, da je lahko umeti, zakaj je tako. Daleč je uže naprej postavilo svoje pozicije. Nemški urad, ki se je uže dosti obiral, in ponemtevalno ljudsko in srednjo šolo, bom izpustil iz okvira razmišljanja: so nevarna tam tla. Tudi ne bom razgljbal faktov, kako so prejšnje vlade slednjih dvajset let pritiskale na razvoj Slovenstva v teh krajih ter pomagale nemštvu do zmage; odprta leži tožna zgodovina te dobe gledé na Slovencev in utegnila bi mi uiti kaka beseda, ki pri nas še ne sme na dan. Na kratko rečeno, vse to v poštrev vzeto, omogoči, kar sem opisal — pesimistično, kakor mi bo kdo oporekal, vendar niti v teh krajih nikakor nijsmo izgubljeni! Majheni smo, na lastne noge postavljeni, 1 1/2 milijona, in mejami in hrvatskimi brati so mejni koli; za daljno bodočnost morebiti némamo istinito pogledati na večje ljudstvo naše krvi, na večji organizem; neznatna nam je zgodovina, neznatna literatura, berači smo vzlic bogatima sosedoma, in koliko sto in sto odnošajev germanizaciji dobro, predobro služi; vendar smo več, kakor za jutrek! Germanizirala nas je preteklost s svojimi nemškimi grifi, pisarji in hlapci, z velikansko močjo germanizira nas novejši čas; neusmiljeno in kakor da bi se nam hitra in manj mučna smrt želela, leži trda pest germanizacije na našem tilniku; prirodni zakon, da se mora manj omikana, slabša stvar umakniti omikanejšej, močnejšej, kriči iz te germanizacije, ter nas po sili hoče preveriti, da bi stran vrgli puške, ker nij rešitve, pa — vendar-le raste pošteno rodoljubje, vendar-le nemštvo ne pogoltna te rena! Ti-óč let smo podvrženi navedenemu zakonu, a slava Bogu, še nas je nekaj in kar nas je „sloveni“ in v kompaktnih masah! Dosti duševnih močij in gmotnih stal je boj zoper nas in — tako malo uspeha! Trdo, žilavo smo ljudstvo in še par sto let pretrpimo makar v rokah Giskra-Herbst Auersperg-Lasserjev! Ne? Da! To sem hotel dokazati. Naslanjaje se na to, hočem v prhodnjih par številkah razmišljavati tega posledice.

— a —.

## Pomnjeni razgled.

### Notranje deželo.

V Ljubljani 5. decembra.

V **državnem zboru** je bil včeraj sprejet § 1 vladne predloge o vojni postavi z navadno večino, in sicer je glasovalo za vladno predlogo 178, zoper pa 152 poslancev. Czeditkov znan predlog je bil zavržen z večino 40 glasov. Tedaj ostane do konca leta 1889 800.000 mőz. Govorili so v specialnej debati Czeditk, Rieger in Horst. Rieger je izvrstno odbijal centralistiška očitanja. Njegov govor objavimo jutri z drugim poročilom, ki nam dojde z Dunaja.

Odslek za posvetovanje predlogov Karlona in Graniča zoper ponarejeno vino je imel dné 3. t. m. sejo. Končno se nij v tej seji nič važnega dolečilo.

V sredo so se posvetovali centralistiški poslanci moravski gledé volitev v **delegacije**; naznanilo se je, da so češki poslanci zadovoljni s tem, da se v delegacije volita dva centralista, jeden češk poslanec in jeden velkoposestnik, a Čehi zahtevajo, ka morata biti oba namestnika Čeha. Centralistiški poslanci pak s tem nijso zadovoljni in predlagajo, naj bode jeden namestnik iz centralistiške stranke, jeden pa češki.

**Hrvatski** sabor bode sklican baje sredi tega meseca; sešel se bode samo za to, da bode potrdil indennitet in podaljšanje pogodbe z Ogersko za jedno leto.

### Vnanje države.

Oficijalno se telegrafira iz **Moskve**: Dnó 1. decembra ob 11. uri zvečer, ko je carjev vlak za postrežbo pripeljal se v Moskvu, je pod tem vlakom eksplodiralo, vsled česa je prišel vlak iz tira, jeden vagon se je prekopicnil, dva vagona za osebe pak sta se črez železniški tir postavila; tam kjer se je razpočilo, nastala je jama 5 črevljev globoka, 14 dolga in 16 široka. Zemlja je bila podkopana, in našli so hišo, iz katere se je pričelo pod zemljo kopati. Nsreče se druge nij zgodilo.

Dnó 2. t. m. se je v Kremliju ob navzočnosti carja prebralo poročilo o tej strahovitej katastrofi. Vsi navzočni so bili s početka popolnem omamljeni, potlej pak so vsi izrazili svojo navdušenost in radost, da se ljubljenu gospodarju nij nič žalega zgodilo z „urá“-klici. Car pa je navzočne tako ogovoril: „Veselím se, gospóda, da vas zopet vidim in spominjam se vaše ljubezni ob žalostnem dogodjaji dnó 2. aprila. Ista čutja so mi dohajala iz vseh krajev Ruske, a čuli ste tedaj o večrajšnjem dogodjaji. Bog me je rešil in vse, ki so se z mano v Moskvu peljali. V skrbéh zavolj Rusije, prepustil sem se božjej previdnosti, a iztrebiti se mora uporni duh. Jaz se obrnem do vas in vseh dobromislečih ljudi, da se zatare zlo, ki se je uže ukoreninilo. Obracam se do vas staršev: vodite svoje otroke na potu resnice in pravice, da ne boste odgojili hudobnežev, nego koristne može in prave ruske državljane.“

Ruski car je srečno dospel včeraj popoldne v Peterburg. Povsod silno navdušenje.

V **francoskej** zbornici je včeraj Waddington zagovarjal vladno politiko, da nij popočasna, kakor jej je očital Brissow, predsednik republikanske unije. Predlog leveice, da se preide na dnevni red, ker je zbornica preverjena, da bode vlada varovala čast republik in odstranila njej sovražne uradnike, je bil s 243 zoper 107 glasov sprejet.

## Dopisi.

**Z Dunaja** 1. decembra. [Izv. dop.]

(O prihodu našega polka v Beč.) Pravo srčno veselje se je bralo na obrazu tukaj živečim Slovincem, ko je došla vest, da pride hrabri kranjski polk na Dunaj. In kako bi ne bili veseli te vesti? Saj je pač skoro vsakdo pričakoval kacega znanca, prijatelja, ali so-bojevnika na polji slave v divnej Bosni. Pa kaj to: vsi smo pričakovali svojih bratov, sinov iste matere „Slovenije“, svojih drazih rojakov, katerih slavna dejanja na bojnem polji so slavili ne le slovenski, temveč tudi nemški avstrijski listi. Od vseh stranij je donela in doni slava kranjskemu polku o povratu iz Bosne in prihodu na Dunaj. Ko je prišel pred meseci polkovnik Polec, rojen Slovenec s svojim polkom iz Bosne v Beč, pisali so tukajšnji časniki samo hvalo o njem in mej drugim se je bralo: „Er ist ein mann vom echten krainerschen schrot“, in isto tako pišo časniki tudi o polkovniku Priegerju.

Naše društvo „Slovenija“ je v občem zboru veselo novico o dolazku naših vojakov v Beč radostno konstatovalo in sklenili smo takoj, da moramo svoje junaške rojake slo-

vesno sprejeti in kinčati njih prapor s zasluženim laborom. Vedoč pa, da moramo imeti najvišje dovoljenje, ako hočemo venčati polkovo zastavo z vencem, vložil je v ta namen naš predsednik g. Pukl prošnjo. Kmalu smo dobili pismo od generalne komande, kder nam sam presvitli cesar milostno dovoljuje kititi prapor hrabrih vojakov z laborom, z Nj. Veličanstva emblemi in z emblemi slovenskega naroda. Napačno se je torej pisalo v „Slov. Narodu“, kakor tudi po družih časnikih, da se nam je to dovolilo po vojnem ministerstvu, ali pa po generalnej komandi. Niti prvo niti drugo ne more tega dovoliti, ampak le najvišji poveljnik, presv. cesar sam.

Sprejem hrabrega polka je bil v vsacem oziru slovesen, osobito od strani „Slovenije“. Na matzleinsdorfkem kolodvoru se je zbralo naše društvo in corpore. Došlo je tudi mnogo družih tu bivajočih Slovencev, vsega okolo 200 in radovednost prignala je tudi množico Dunajčanov. Akopram je bilo zelo zgodaj in nam je hud mraz pretresal ude, je bilo vendar na kolodvoru vse črno ljudij. Navzočen je bil tudi fml. bar Jovanović, brigadir gm. Häußl in več štabnih in družih častnikov. Krasen laborov venec z impozantno narodno trobojnico in emblemi presv. cesarja, kateri je namenila „Slovenija“ praporu junaškega polka, ogledovalo je vse na kolodvoru. Zelo dopal je vsem in občudovali so ga tudi navzočni častniki. Na višnjem traku je bilo zapisano: „Slovenija“ hrabremu polku! na črnem pa: Rogelje, Jajca, Livno.

Ob tri četrti na sedem pridrdra separatni vlak z našimi fanti. Navdušen „živio“ zadoni vrlim bojevnikom, ko se ustavi vlak in tudi Dunajčanje jih pozdravijo s svojim „hoch“. Najprvi ostavi vagon polkov komandant Friderik Prieger, za njim drugi častniki in potem vsi vojaci. Iz srca prihajajoč buren pozdrav „slava“ sprejme junaškega polkovnika. Polkovnik Prieger se predstavi, kakor to zahtevajo vojaška pravila, navzočnim generalom, kateri ga srčno pozdravijo. Potem mu naznani generalmajor, da je tu dijaško društvo „Slovenija“ želeč pozdraviti presrčno svoje brate in kinčati polkovo zastavo s zasluženim laborom. Generalmajor sam predstavi odbor „Slovenije“ polkovniku, kateri nas jako prijazno, da srčno sprejme. Predsednik našega društva, g. Pukl, stopi pred polk in navdušeno govori:

„Slavni junaški polk! Mli rojaci! Kako nam je radosti pretreslo se srce čuvši veselo vest, da pride na Dunaj jeden najslavnejših polkov avstrijske armade, da naš rojaški polk pride v stolnico avstrijsko iz Bosne, iz óne dežele, kjer si je ta v zgodovini avstrijske armade uže proslavljeni polk priboril zopet nevenljive slave, kjer so naši nad vse hrabri, da junaški vojaci z neumrljivimi čini zopet oslavili svoj polk, svojo rojstno deželo, oslavili armado avstrijsko, z neumrljivo hrabrostjo zopet okrepili pred vsem svetom moč vsigdar slavne in mogočne Avstrije! „Slovenija“, društvo dunajskih slovenskih visokošolcev upotrebila je za sprejem svojega rojaškega polka najboljše svoje moči! „Slovenija“ hotela je pokazati, kako da čisla kri svojo kri, kako neizmerno ceni osobito vitežko junaštvo svojega rojaškega polka in — kako da hoče sprejeti daleč od rojstne zemlje rojak svojega rojaka, pajdaš svojega pajdaša! Kajti mnogi člani društva „Slovenije“ so vam pajdaši, mnogi so se borili v vaših vrstah za slavo, za kul-



turo človečanstva, prestali z vami vred muke in opasnosti! In to čini tem večjo navdušenost za slavni vaš prihod, to prouzročilo je radostno utripanje srca, videti svojega pajdaša, podati roko, objeti ga kot hrabrega sobojevnika na polji slave, na polji junaških činov vašega polka! — In ti, zastava vedno zmagonosna! sprejmi znak iz g'oboke hvaležnosti občudujoče te „Slovenije“. Kiti naj te ob prihodu na Dunaj lavorjev venec z emblemi tvojega najvišjega poveljnika, z emblemi drage ti domovine! Njega Veličanstvo cesar Fran Josip sam je „Sloveniji“ premilostno doizvolil, da te sme s njim kinčati o tvojem prihodu v njega prestolnico. Tebi, slavni junaški polk, in Njega Veličanstvu presvitlemu cesarju naj doni iz grl navdušenih udov „Slovenije“ slava, slava, slava!

Krepko zadoni, ko je končal predsednik govor, trikratna „slava“! Polkovnik Prieger se ginjen zahvali v čistej gladkejši slovenščini v imenu celega polka, pravi mej družim, kako ga srčno veseli to domoljubje, poda g. Puklu roko, ter konča z besedami: „slava tacemu domoljubju!“ Potem priveže naš predsednik krasni venec na polkov prapor, kateri skoro pokrije pet dolzih širokih trakov. Neka dama nam poda mičen lavorov venec z belimi trakovi, na katerih je bilo zapisano v nemškem jeziku: „Hrabremu polku!“ Tudi ta venec smo deli na zastavo. Zastavonošec ponosno vzdigne prapor in zopet se razlegajo navdušeni dolgo trajajoči „živio“- in „slava“- klici. Kmalu potem se odpravi polk mej sviranjem godbe v mesto, vedno spremljevan po društvu „Sloveniji“ in nebrojnej množici ljudi. Če tudi je bilo še zgodaj, so bila vendar po ulicah, koder je šel polk, vsa okna živa; saj je hotel vsakdo videti hrabre vojake, katerih slavljenje čital je po vseh tukajšnjih časnikih. V ulici, ki se zove „Mayerhofgasse“ pozdravi polk fml. baron Abele, pri „Elizabetskem“ mostu pa deželni komandant fcm. baron Maroičič. Vse je potem naše fante spremlilo v Franc-Josipovo vojašnico.

**Iz Notnika**, 29. nov. [Izv. dopis.] (Ziljski. Letina. Lan. Vreme.) Rodoljubni naš g. Ziljski se je zopet oglašil v cenjenega vašega lista 264. številki. Sicer je on in to še pred tremi leti sam izdajal slavljanek vzajemno znanstven časopis, polen slavljankega duha in véle obče slavljanke; ko je pa začel meč razsojati na balkanskem polotoku je list prenehal. Jaz menim, da zdaj bi bil zopet ugoden čas slavljanke modrici, da bi se trudaljubni g. pisatelj zopet oglašil s svojim vzajemno slavljanškim pismom t. j. da bi oživil svoj nekdanji časopis „Slavjan“, če so mu drugače razmere ugodne. Nadejam se, da mi ne bode zameril g. pisatelj, če ga na delo budim v imenu slavljanke prosvete.

Zdaj naj pa še o letini povem, kako se je v našem kraju obnesla. Strnena žita so bila povsem slaba, vzlasti pšenica je bila slabša ko lani. Jarine precej dobre, proso, oves, koruza; le krompir nij nič prida; lansko leto je bil pa tako lep, da uže več ko 20 let nijso ljudje takega pomnili. Lan je pa letos posebno obrodil, seme in predivo, le posmodé ga marsikje, ka ga tako močno suše, da kar latovje poka. Dosti lepega prediva bi lahko letos ljudje pridelali, ko bi svoje trme ne bili, nego po belgijskem načinu je izdelavali ali trii, kakor je naša sl. c. kr. kmetijska družba priporočala. Pa se ve na novi način stane orodje nekaj več, in tudi trpljenja pri delu več pri-

zadene. Za to ljudem nij povšeči. Sadja nij bilo nikakešnega nič.

Kar vreme zadene, vam je pa uže znano, da je še dosti ugodno; samo ko je ódan prvi sneg na perje padel, je mnogo škode po gozdih in vrtih naredil. Jesenska dela pa so se lahko opravila.

**Iz Središča** 28. nov. [Izv. dopis.] (Požar.) Po kratkem prestanku — poročali smo namreč 6. avgusta t. l. v „Slovenskem Narodu“ o zadnji nesreči po ognji — smo zopet prisiljeni pisati o nesreči, katera je nekatero kmetovalce pred kratkim zadela. V četrtek 30. oktobra ob 1/2 10. uri zvečer pogorelo je gospodarsko poslopje Ant. Šuleka in kakih 250 centov sená in slame. Komaj smo nekoliko pozabili nesrečno noč, uže nas je zopet žalostno zvonjenje farnih zvonov 24 t. m. iz sladkega spanja zbudilo in klicalo, da hitimo na pomoč posestnikom Rakušu Jakob in Aleksiču Tomaž, katerih poslopja so v dveh letih uže drugičkrat gorela. Ne samo, da so jima poljski pridelki popolnem uničeni, zgorela je tudi ena krava, in nekateri domačih so več ali manj opaljeni in opečeni. Za veliko srečo si imamo šteti, da se nijso vnela sosednja poslopja, katera so od pogorišč samo kake 4 metre oddaljena. V prvi vrsti se je zahvaliti, da je bilo mirno in vlažno vreme, a v drugi pridnim gasilcem. Res žalostna je za naše kmetovalce v Obrežji, katerih si ogenj vsako leto po najmanj dva za svojo žrtev izbere. Občno je mnenje, da so vsi ti požari delo hudobnih rok, in po zadnjem požaru se slišijo vznemirajoči glasi, da se je našel podvržen listič, na katerem je bilo čitati, da do novega leta še morajo pogoreti v Obrežji trije, a v Središču dva posestnika. Akoravno je na tej novosti menda malo istinitosti, morebiti da je celó izmišljena, vendar je treba posebne pazljivosti proti tujim in sumljivim domačim ljudem. Najboljši pripomoček zoper to nevarnost pa je zavarovanje poslopij, česar ne moremo dovolj poudarjati. Pa koliko je takih ljudi, ki rajši v krčmah po nepotrebnem denar zapravljajo, a o zavarovanju niti besedice čuti nečhejo. Le ko mu je uže nesreča na tihniku, potem premišlja svojo bedasto neprevidnost, pa kesanje mu je prepozno. Vsako nedeljo in praznik le pol litra manj in poslopje je zavarovano.

**Iz Kobarida** 30. novembra. [Izv. dopis.] (Raznoterosti.) Uže tri mesece se nič ne sliši o tem kraju, kakor bi bili vsi zamrli. Pa ljudje še vedno uživajo božjo luč solnca, dokler jim je Matajur ne skrije, in veselí so v kljub slabej letini, ki se je vendar obnesla bolj milostno, kakor je pretfila o začetku pomladi. —

Zdaj smo brez župana in v kratkem bodo volitve za starešinstvo, česar se mora človek jako veseliti, ker v zdanjem zastopu sedé z malo izjemo taki možje, ki zaradi svojega strankarstva ne zaslužijo, da vodijo občinske zadeve. Na vprašanje, koga bi za župana volili, je res težko odgovoriti, ker v trgu nij moža, ki bi mogel vse tako skrbno opravljati, kakor prejšnji župan, za ta kraj mnogozasluženi g. Pagliaruzzi. — Čitalnica, ki je uže skoraj zaspala, oživela je zopet. Preseli se na trg in pri tej priliki upisalo se je mnogo novih udov, pa se jih bode še več, če bode sl. odbor skrbel, da družabnikom ustreza. Da se pa to doseže, priporoča se sl. odboru, naj si naroči več slovenskih časopisov, ker novoupi- sanci so ponosni narodnjaki, ki ne uméjo tu-

jih jezikov. — Predzadnja „Soča“ je bila gotovo veselo sprejeta, ker daje našim ljudem up, da je vendar še mogoča Predelska železnica. Kake koristi bi bila ta za naš kraj in za deželo sploh, govorilo se je uže po vseh časopisih in drugod, zato ne maram pogrevati starih rečij. — Kakor se sliši, mislijo napraviti narodnjaki besedo za božične praznike. Da bo ta mirno izpadla, je gotovo, ker sedaj nij več takih ljudi tukaj, ki bi hoteli po sodiškem potu iskati dopisnike, kateri svetu resnico govoré in odpadnike skupnega delovanja samo zato črté, ker so národu na škodo taki ljudje, ki se ne sramujejo na pravične dopise robato odgovarjati, dopisnike obrekovati, kakor strankarje, lažujve, in jim groziti na tak način, da človek ne vé, ali bi se pustim, iz neolikanih možganov izvirajočim frazam smijal, ali — celó od strahu tresel se pred njimi, ka-li! Tacih ljudi torej nij več. Šli so se hladit, ne na Krn, ampak na pusti Kras in mi želimo, da bi jih opibala do dobrega kraška burja ter jim odnesla óne otročje misli, s katerimi so se po časnikih pokazali smešne nikakor pa možate. Priporočam jim, da bi drugičkrat dobro premislili, kaj papirju in s tem javnosti izročajo, da ne bodo sramotili sebe in slavne grobljan-ske univerze, kje so se izobrazili za take filozofe. — Okornež.

### Domače stvari

— (V ljubljanskej čitalnici) bode poutranjem, v ponedeljek ob 7. uri zvečer beseda. Provaljali se bosta dve igri.

— (Komando 12. pešbrigade,) ki je bil doslé v Ljubljani, je prestavljen v Celovec, kjer je zdaj več vojakov nego v našem mestu! Brigadir polkovnik Weikard se je uže preselil. Ali je to anticipando — plačilo za napor, s katerim se kranjski državni poslanci potezajo za smérí vojnega ministarstva?

— (Vreme) je popolnem južno. Še predno je bil včerajšnji naš list tiskan, je začelo hudo deževati; včeraj se je zvedrilo, pa sneg kopní.

— (Mesečni živinski semenj.) ki bi tukaj imel biti 9. dan t. m., je prepovedan vsled goveje kuge v Podgorji pri Kamniku.

— (Razkužení) so po razglasu sl. deželne vlade ti okraji: mesto Ljubljana in okrajno glavarstvo ljubljanske okolice, pa sodni okraj krški, rateški, mokronoški, velikolaški in ribniški.

— (G. F. Grbic) je, kakor se nam poroča, skoraj do dobrega okreval, le zaradi neugodnega vremena se mora še varovati.

— (Iz Škofje Loke) se nam piše: V sredo zvečer so se v hiši g. Kajbe nasproti farovžu v nekem dimniku saje vnele. Naglej pomoči prostovoljne požarne straže in drugih meščanov se je zahvaliti, da je bil ogenj kmalu zadušen. Sreča je bila tudi, da toliko snega leži na strehi. Kriv nesreče, ki je ipak kolikor toliko škode naredila, je dimnikar, ki redkokdaj ometa, pa še takrat površao. Očinski zastop naj skrbi, da bode dimnikar izpolnjeval svojo dolžnost.

**Listnica uredništva.** Gospod dopisnik „iz Cerkniške okolice“: Ustreglo se bode Vašej želji — sicer pa veste, da je vse dobro došlo, toda tisto pustite, zdaj ne kaže! V „Epilogu“ je bilo omenjeno, da marsičesa ne bomo pozabili, — čez sedem let vse prav pride.

Gospod J. Bobek v Ribnici in gospod L. Zalekar v Laščah: „Poslano“ g. Drobnič iz Sodražice je bilo plačano kot inserat; tudi Vajin odgovor radi sprejmemo kot inserat. Plačati bilo zanj 10 gld. 24 kr.



|                              |     |      |        |     |
|------------------------------|-----|------|--------|-----|
| Enotni drž. dolg v bankovcih | 68  | gld. | 55     | kr. |
| Enotni drž. dolg v srebru    | 70  | "    | 50     | "   |
| Zlata renta                  | 80  | "    | 85     | "   |
| 1860 drž. posojilo           | 130 | "    | 90     | "   |
| Akcije narodne banke         | 843 | "    | —      | "   |
| Kreditne akcije              | 20  | "    | 75     | "   |
| London                       | 116 | "    | 50     | "   |
| Napol.                       | 9   | "    | 30 1/2 | "   |
| C. kr. cekini                | 5   | "    | 3 1/2  | "   |
| Državne marke                | 57  | "    | 60     | "   |

Ravnokar je prišla na svitlo in se dobiva v  
R. Miliceveje tiskarni v Ljubljani:

## MISSA SANCTI JOANNIS,

comp. Rob. Burgarell.

Cena: Partitura in štiri glasi 1 gold. 20 kr.  
Štiri glasi sami zase 60 kr. (555—3)  
Po pošti pod križnim zavitkom 5 kr. več.

## Kilovi

dobé na frankovano vprašanje zastoj direktno ali  
pa tudi po sledečji firmi natančen navod za rabo  
o popolnem neškodljivi **trebušnej žavbi za**  
**kilove** od **Gottl. Sturzeneggerja v Herisau**  
**(Švajca)**. Isrej je pri ožem množica izvrstnih spričev  
in zahvalnih pisem poponem ozdravljenih.  
Pošilja se v vse dežele. Cena žavbi a. v. gld 3 20  
jeden lonec. Dobiva se v deželnej lekarni **E. Birschitz-a** v **Ljubljani**. (312—7)

## Anaterina voda za usta

po J. G. Popp-u,

c. kr. dvorni zdravnik za zobe

na **Dunaji**, **Stadl, Bognerpass 2.**

Boljša od vseh drugih usnih vod kot pre-  
servativ zoper zobne in usne bolezni, da ne  
gnojijo in se ne majo zobje, ima prijeten diha  
in okusa, krepi zobno meso, ter je izvrstno  
sredstvo za čiščenje zob.

Da si to priključeno, neuporabno pri-  
pravo morete preskusi vsi krogi, so se vpe-  
ljave steklenice različnih velikosti, namreč:  
velika steklenica po 1 gld. 40 kr., srednja po  
1 gld., mala po 50 kr.

## Anaterina pasta za zobe,

za snazanje in obvarovanje zob, za odstranje-  
nje slabega diha in kamena na zobeh. Cena  
steklenej puški 1 gld. 22 kr.

## Popp-ova aromatična pasta za zobe,

najvrstnejše sredstvo za gojenje in obvaro-  
vanje notranjih ust in zob. Cena za kos do kr.

## Rastlinski zobni prah,

čisti zobe, odpravlja zobni kamen, in povzro-  
či zob se bolj in bolj bel. Skatljica velja 63 kr.

## Popp-ova plomba za zobe,

s katero si more vsako sam napolniti vodo  
zobe. (37—11)

## Aromatično medicinsko mlo

iz zelišč

za olepanje in oboljšanje polti, in skušana  
zoper vse nečistote na polti; v zaprčenih  
izvirnih zavojčkih a 30 kr.

## V blagovoljni pozor!

V zavestno proti ponarejanju se P. R.  
občinstvo opozorjuje, da je na vrata vsake  
steklenice **anaterine usne vode** **bram-**  
**beno znamenje** (firma Hygea in anateri-  
nini izdelki) kakor je pri vsaki steklenici  
tudi vnanji zavitek, na katerem je dobro  
vidljiv vodni tisk, državni orel in firma.

Zalogo imajo v **Ljubljani**, vse le-  
karne kakor tudi **Ant. Kršper, Ed. Mahr,**  
**J. Karinger, F. M. Schmitt, V. Petric, L. Pir-**  
**kar, P. Lassnik, Tercek in Nekrop; v Po-**  
**stojni: J. Kupferschmidt; v Skofje**  
**Loki: C. Fabiani; v Kočevju: J. Branne;**  
**na Krškem: F. Böhm; v Idriji: J.**  
**Warte; v Kranju: K. Samk; v Litiji:**  
**Milhenzel, lekar; v Metliki: Matijer;**  
**naslednji: v Novem mestu: D. Rizzoli**  
**in J. Bergmann; v Radovljici: A. Rožek;**  
**v Kamniku: J. Močnik; v Ormožju:**  
**J. Blazek; v Vipavi: A. Depert.**

Dobre, pravične, nepokažene

## voščene sveče,

za katere dajeva poročstvo, iz najboljšega čistega  
čebelnega voska, katere izvrstno lepo in prav  
počasi goré, prodajata po najnižji ceni

**P. & R. Seemann,**

(551—3)

Ljubljana, Gradišče, Vegova ulica št. 8.

4. decembra:

Pri **vienu** Morpurgo  
iz Trsta. — Schneider iz  
Dunaja. — Torkar i Ko-  
šane — Vidic iz Trsta. —  
Kroluper iz Dunaja.  
Pri **val...i** pl. Raab  
iz Gradca. — Paul & Glück,  
Fritsch, Wengraf, Oehrling,  
Potivrek iz Dunaja.  
Pri **bavarskem dvo-**  
**ru** St. Star iz Dunaja.

## Premeščenje.

P. T.

Usojava se s tem javno naznaniti, da sva z dnem

**9. decembra 1879**

svojo prodajalnico, ki je bila od junija meseca m. l. v **poštah ulicah**  
**št. 34**, pod naslovom „**Pri volku**“ („Zum Wolf“), prelozila v hišo v

**kolodvorskih ulicah št. 97**

pod naslovom „**K. zamorec**“ („Zum Mohren“).

V Celju, dne 4. decembra 1879.

Sè spoštovanjem

**Matič & Plicker.**

(570—1)

## Wilhelmov rimski, skušeni, pravi, vseobčni zdravilni in vodni prilep (plašter)

zoper

## glavobol, rane, opeklino in ozeblino.

Ta prilep je privilegirani od Nj. rimsk. kat. veličanstva. Moč  
in učinek tega prilepa je posebno ugoden pri **globokih in raz-**  
**trganih ranah** veld **uboda ali udara**, pri **hudih ulesih**, **ne-**  
**odpravih** **bezgavkah**, pri **sklečih** **izpustkih**, pri **črvu**,  
**vnetih** in **oguljenih prsih**, **speklinah**, **kurjih očesih**, **otiskah**,  
**zmrznenih udih**, pri **toku iz trganja** in **jednakih bolečinah**.

Jedna skatljica stane 40 kr. av. velj. Menj, nego dve skatljici  
se ne pošiljati in staneti s kolekom in pošiljati 1 gld. av. velj.

Ta prilep pravi ima samo

lekarna **Fran Wilhelma** v **Neuenkirchnu** pri **Dunaji**.

Nadalje ima tudi:

V **Ljubljani**: **Peter Lassnik.**

(527—3)

## Gastlove kri čistilne pile.

Uže dvajset let sijajno skušene in od zdravnikov priporočene, da  
se ž njimi odpravi putika in revmatizem, zasedena slaba sôkrovia, sleza,  
ostra kri, zlata žilja, neslast do jedi, naval krvi, omotica, slabost na  
jetrah in žolci, in poznejše uplivanje po zdravljenju z živim srebrom. Pri  
ženskih mesečnih nerednostih upliva te pile dobrodejno, odstranjuje  
in zdravljajoče.

Škatljica z okolo 80 komadov 50 kr. av. velj.

Te pile so posladkorjene in odlični zdravniki priporočajo jih  
kot najboljše kri čistilno dristilo.

Ker zadostuje jedna škatljica za zdravljenje 2 do 3 tedne, — tedaj  
so Gastlove pile tudi najcenejše zdravilo.

## Gastlov kri čistilni čaj

v zavitkih po 30 in 50 kr. av. velj.,

baš tako dober zoper vse zgorenje bolezni.

Pravi dobi se v glavnej zalogi lekarja **F. Birnbacherja**  
„zum Obelisk“ v **Celovci**. (552—3)

Gastlove prave kri čistilne pile in čaj ima v zalogi nadalje v  
**Ljubljani** **V. pl. Trnkocy**, lekarnar; v **Postojni** **A. Leban**, lekarnar;  
v **Kranji** **K. Šavnik**, lekarnar; v **Logatci** **Al. Skala**, lekarnar.

## Prsne in pljučne bolezni,

naj si bodo kakeršne koli, odpravi najgotovješe po zdravniškem  
ukazu pripravljeni

v **Avstro-Ogerskeje**, **Nemškeje**, **Francoskeje**, **Angleškeje**, **Španskeje**,  
**Rumunskeje**, **Holandskeje** in **Portugalskeje** varovani

## Wilhelmov snežniški zeliščni alop

od

**Fran Wilhelma**, lekarja v **Neuenkirchnu**.

Ta sok je izvrsten in posebno upliven pri bolečinah v **vratu**  
in **prsih**, **hripi**, **hripavosti**, **kašlju** in **náhođu**. Mnogo jih je, ki  
potrjujejo, da se imajo samo temu soku zahvanti na prijetnem spanji.

Posebno pozora vreden je ta sok kot vračilo pri **megli** in  
**slabem vremenu**.

Zavolj svojega vrlo prijetnega okusa koristi otrokom, in je  
potreba vsem na pljučah bolnim; potrebno sredstvo je pa pevecem in  
govornikom zoper nejasen govor in hripavost.

Oni p. n. kupei, ki želé **pravi** **snežniški zeliščni alop**,  
katerega uže prirejamo od l. 1855., izvolé naj izrečno zahtevati

## Wilhelmov snežniški zeliščni alop.

Navod se pridodá vsakej sklenici.

Jedna zapečatená **izvirna sklenica** velja 1 gld. 25 kr., ter  
ima zmirom **friso**

**Fran Wilhelm**, lekar v **Neuenkirchnu** (**Nižje Avstrijsko**).

Zavoj se računa 20 kr.

Pravi Wilhelmov snežniški zeliščni alop imajo tudi **samo** moji  
gg. kupei:

V **Ljubljani**: **Peter Lassnik**;

**Anton Leban**, lekar v **Postojni**; **Karel Šavnik**, lekar v  
**Kranji**; **Fr. Wach**, lekar v **Metliki**; **Dom. Rizzoli**, lekar  
(525—3) v **Novem mestu**.

P. n. občinstvo naj zmirom zahteva osebno **Wil-**  
**helmov snežniški zeliščni alop**, ker tega samo jaz  
pravo izdelujem, in ker so izdelki pod imenom **Julius**  
**Bittnerjev snežniški zeliščni alop** samo nevredna posne-  
manja, pred katerimi jaz posebno svarim.